

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

26. března 2020*

„Kasační opravný prostředek – Státní podpory – Kapitálová injekce a záruky ze strany státu – Pojem ‚státní podpora‘ – Pojem ‚zvýhodnění‘ – Zásada soukromého hospodářského subjektu – Kritérium soukromého investora – Povinnost pečlivého a nestranného posouzení příslušející Evropské komisi – Soudní přezkum – Důkazní břemeno – Pojem ‚podnik v obtížích‘ – Pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci – Sdělení o zárukách – Dočasný rámec pro rok 2011 – Částka podpor, která má být navrácena – Povinnosti uvést odůvodnění příslušející Komisi a Tribunálu Evropské unie“

Ve věci C-244/18 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 4. dubna 2018,

Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE, se sídlem v Athénách (Řecko), zastoupená I. Drillerakisem, E. Rantosem, N. Korogiannakisem, I. Souflerosem, E. Triantafyllouem, a G. Psaroudakisem, dikigoroi,

žalobkyně,

příčemž další účastníci řízení je:

Evropská komise, zastoupená É. Gippini Fournierem a A. Bouchagiarem, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení A. Arabadžev (zpravodaj), předseda senátu, P. G. Xuereb a T. von Danwitz, soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 24. října 2019,

vydává tento

* Jednací jazyk: řečtina.

Rozsudek

- 1 Svým kasačním opravným prostředkem se společnost Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE (dále jen „Larko“) domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 1. února 2018, Larko v. Komise (T-423/14, EU:T:2018:57, dále jen „napadený rozsudek“), kterým Tribunál zamítl její žalobu znějící na zrušení rozhodnutí Evropské komise 2014/539/EU ze dne 27. března 2014 o státní podpoře SA.34572 (13/C) (ex 13/NN), kterou poskytlo Řecko společnosti Larco General Mining & Metallurgical Company SA (Úř. věst. 2014, L 254, s. 24, dále jen „sporné rozhodnutí“).

Právní rámec

Pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci

- 2 Body 9 až 11 pokynů Společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích (Úř. věst. 2004, L 254, s. 2, dále jen „pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci“), stanoví:
 - „9. Společenství nemá žádnou definici, která by vysvětlovala pojem ‚podnik v obtížích‘. Pro účely těchto pokynů však Komise za podnik v obtížích považuje podnik, který není schopen z vlastních zdrojů nebo finančních prostředků, které získá od vlastníka/akcionářů či společníků nebo věřitelů, zamezit ztrátě, která by ji bez vnějšího zásahu ze strany orgánů veřejné moci v krátkodobém nebo střednědobém výhledu téměř jistě odsoudila k ukončení podnikatelské činnosti.
 10. Pro účely těchto pokynů je podnik v zásadě a bez ohledu na svou velikost považován za podnik v obtížích zejména za těchto okolností:
 - a) v případě společnosti s omezeným ručením vlastníků [...], kde došlo ke ztrátě více než poloviny zapsaného kapitálu [...] a kde ke ztrátě více než jedné čtvrtiny tohoto kapitálu došlo za posledních 12 měsíců;
 - b) v případě společnosti, v níž alespoň někteří společníci plně ručí za závazky společnosti [...], kde došlo ke ztrátě více než poloviny jejího kapitálu zaznamenaného v účetnictví této společnosti a kde ke ztrátě více než jedné čtvrtiny tohoto kapitálu došlo za posledních 12 měsíců;
 - c) kde nehledě na to, o jaký typ společnosti se jedná, podnik splňuje podmínky vnitrostátního práva pro zahájení kolektivního úpadkového řízení.
 11. I při nesplnění podmínek stanovených v bodě 10 může být podnik považován za podnik v obtížích, zejména tehdy, kdy jsou patrné typické příznaky podniku v obtížích, například narůstající ztráta, klesající obrat, rostoucí skladové zásoby, nadbytečná kapacita, slábnoucí peněžní tok, narůstající dluh, narůstající úroky a klesající nebo nulová hodnota čistých aktiv. V akutních případech se podnik již nachází v platební neschopnosti nebo je předmětem kolektivního úpadkového řízení podle vnitrostátního práva. V posledně uvedeném případě se tyto pokyny vztahují na jakoukoli podporu poskytnutou v souvislosti s takovým řízením, která podniku umožní pokračovat v činnosti. Podnik v obtížích je v každém případě způsobilý k podpoře pouze v případě, že prokazatelně není schopen se zotavit z vlastních zdrojů ani z prostředků, které získá od svých vlastníků/akcionářů či společníků nebo z tržních zdrojů.“

Sdělení o zárukách

- 3 V bodě 2.1 třetím pododstavci sdělení Komise o použití článků [107] a [108 SFEU] na státní podpory ve formě záruk (Úř. věst. 2008, C 155, s. 10, dále jen „sdělení o zárukách“), se uvádí:

„Aby se předešlo případným pochybnostem, měl by se objasnit pojem státní zdroje ve spojení se státními zárukami. Přínosem plynoucím ze státní záruky je to, že riziko spojené se zárukou nese stát. Za takové riziko nesené státem by se obvykle měla zaplatit příslušná prémie. Jestliže se stát části nebo celé prémie vzdá, těží z toho podnik a ze státních zdrojů unikají prostředky. I když se ukáže, že stát v rámci poskytnuté záruky nic nezaplatí, může se přesto jednat o státní podporu podle čl. 107 odst. 1 [SFEU]. Podpora je poskytnuta v okamžiku, kdy je dána záruka, nikoli v okamžiku, kdy je záruka použita nebo kdy dojde k placení podle podmínek záruky. Zda záruka představuje státní podporu či nikoli, a jestliže ano, jak je ona státní podpora vysoká, musí být stanoveno v okamžiku, kdy je záruka poskytnuta.“

- 4 Bod 3.2 písm. a) a d) tohoto sdělení stanoví:

„Pokud jde o individuální státní záruky, Komise se domnívá, že splnění všech následujících podmínek je dostačující k vyloučení existence státní podpory:

- a) dlužník nemá finanční potíže.

Aby bylo možné rozhodn[ou]t, zda je třeba mít za to, že dlužník má finanční potíže, mělo by se vycházet z definice stanovené v [pokynech pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci]. Malé a střední podniky, které vznikly před méně než třemi lety, se pro účely tohoto sdělení po tuto dobu nepovažují za podniky v obtížích;

[...]

- d) za záruku se platí běžná tržní cena.

Jak je uvedeno v bodě 2.1, za riziko by se obvykle měla zaplatit příslušná prémie z částky záruky nebo protizáruky. Pokud je cena zaplacená za záruku nejméně stejně vysoká jako odpovídající záruční prémie, kterou lze nalézt na finančních trzích, neobsahuje záruka podporu.

Nelze-li na finančních trzích nalézt odpovídající záruční prémii, kterou by bylo možno použít pro srovnání, je třeba porovnat celkové finanční náklady zaručené půjčky, včetně úrokové sazby půjčky a záruční prémie, s tržní cenou podobné nezaručené půjčky.

V obou případech je třeba při stanovování odpovídající tržní ceny přihlídnout k charakteristikám záruky a příslušné půjčky. To zahrnuje částku a dobu trvání transakce, zajištění poskytnutého dlužníkem a další aspekty majících vliv na hodnocení míry návratnosti, pravděpodobnost neplnění ze strany dlužníka v důsledku jeho finanční situace, jeho oboru činnosti a vyhlídek a dalších hospodářských podmínek. Tato analýza by zejména měla umožnit klasifikaci dlužníka s pomocí hodnocení (ratingu) rizika. Tuto klasifikaci může poskytnout mezinárodně uznávaná ratingová agentura nebo může být dle možností využít interní rating použitý bankou, která poskytla původní půjčku. Komise upozorňuje na souvislost mezi ratingem a mírou neplnění stanovenou mezinárodními finančními institucemi, jejichž práce jsou také veřejně dostupné [...]. K posouzení souladu prémie s tržní cenou může členský stát použít srovnání cen placených podniky s podobným ratingem na trhu.

Komise proto nebude akceptovat stanovení záruční prémie v jediné sazbě údajně odpovídající standardu pro celé odvětví.“

5 Bod 3.6 uvedeného sdělení uvádí:

„Nesplnění některé z podmínek stanovených v bodech 3.2 až 3.5 neznamena, že se záruka nebo systém záruk automaticky považuje za státní podporu. Jsou-li nějaké pochybnosti o tom, zda plánovaná záruka nebo systém záruk představuje státní podporu, mělo by to být oznámeno Komisi.“

6 Bod 4.1 první a druhý pododstavec, jakož i třetí pododstavec písm. a) sdělení o zárukách stanoví:

„Nevyhovuje-li individuální záruka nebo systém záruk principu investora v tržním hospodářství, má se za to, že obsahuje státní podporu. Prvek státní podpory je pak třeba kvantifikovat, aby se mohlo ověřit, zda podpora splňuje podmínky zvláštní výjimky pro státní podporu. V zásadě se za prvek státní podpory považuje rozdíl mezi příslušnou tržní cenou záruky poskytnuté individuálně nebo prostřednictvím systému a skutečnou cenou hrazenou za dané opatření.

Výsledné roční grantové ekvivalenty by měly být diskontovány na současnou hodnotu s použitím referenční úrokové sazby a poté sečteny, aby se získal celkový grantový ekvivalent.

Při výpočtu prvku podpory v záruce bude Komise věnovat zvláštní pozornost těmto prvkům:

- a) zda v případě individuálních záruk má dlužník finanční potíže. V případě systémů záruk – zda kritéria systému pro poskytnutí záruky zaručují vyloučení takových podniků (podrobnosti viz bod 3.2 písm. a)).

Komise připomíná, že společností majícím potíže by případný tržní ručitel v okamžiku poskytnutí záruky účtoval vysokou prémii odpovídající očekávané míře pravděpodobnosti neplnění. Je-li pravděpodobnost, že dlužník nebude schopen splatit půjčku, zvláště vysoká, nemusí tato tržní sazba existovat a v mimořádných situacích může prvek podpory v záruce dosáhnout stejné výše jako částka skutečně krytá touto zárukou.“

Dočasný rámec pro rok 2011

- 7 Sdělení Komise o dočasném rámci Unie pro opatření státní podpory zlepšující přístup k financování za současné finanční a hospodářské krize (Úř. věst. 2011, C 6, s. 5, dále jen „dočasný rámec pro rok 2011“), v bodě 2.3 prvním pododstavci a druhém pododstavci písm. f) a i) uvádí:

„Aby se dále podpořil přístup k financování a snížila současná značná neochota bank riskovat, záruky subvencovaných půjček na omezenou dobu mohou představovat vhodné a dobře cílené řešení usnadňující přístup obchodních společností k financování.

Komise bude považovat takovou státní podporu za slučitelnou s vnitřním trhem na základě čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU za předpokladu, že jsou splněny všechny tyto podmínky:

[...]

- f) záruka nepřesáhne 80 % půjčky po dobu trvání půjčky;

[...]

- i) podniky v obtížích [jak jsou vymezeny v pokynech pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci] jsou vyloučeny z oblasti působnosti tohoto opatření.“

- 8 Dočasný rámec pro rok 2011 obsahuje ve své příloze tabulku týkající se dočasného rámce pro prémie „safe-harbour“ v bazických bodech v závislosti na ratingové kategorii ratingové agentury Standard & Poor's.

Skutečnosti předcházející sporu

- 9 Skutečnosti předcházející sporu jsou shrnuty v bodech 1 až 14 napadeného rozsudku následovně:
- „1 Společnost [Larko] je velký podnik, který se zabývá těžbou a zpracováním lateritu, těžbou lignitu a výrobou feroniklu a vedlejších produktů.
- 2 Uvedená společnost byla založena v roce 1989 jako nový podnik po likvidaci společnosti Hellenic Mining and Metallurgical SA. V době rozhodné z hlediska skutkových okolností hlavního sporu měla tři akcionáře: řecký stát, který vlastnil 55,2 % akcií prostřednictvím společnosti Hellenic Republic Asset Development Fund, soukromou finanční instituci, National Bank of Greece SA (dále jen ‚ETE‘), která vlastnila 33,4 % akcií, a společnost Public Power Corporation (hlavní výrobce elektrické energie v Řecku, jehož většinovým akcionářem je stát), která vlastnila 11,4 % akcií.
- 3 V březnu 2012 společnost Hellenic Republic Asset Development Fund informovala [Komisi] o programu privatizace společnosti Larko.
- 4 V dubnu 2012 Komise z úřední moci zahájila předběžné posouzení uvedené privatizace v souladu s pravidly v oblasti státních podpor.
- 5 Předmětem posouzení bylo následujících šest opatření:
- první opatření se týkalo jednak dohody o splacení pohledávek z roku 1998 mezi společností Larko a jejími hlavními věřiteli, na jejímž základě měly být pohledávky uvedené společnosti vůči věřitelům splaceny s úrokem ve výši 6 % ročně, a jednak toho, že řecký stát tuto pohledávku nevymáhal (dále jen ‚opatření č. 1‘);
 - druhé opatření se týkalo záruky, kterou poskytl řecký stát v roce 2008 za půjčku ve výši 30 milionů eur poskytnutou společností ATE Bank společnosti Larko (dále jen ‚opatření č. 2‘ [...]). Tato záruka kryla 100 % půjčky po dobu maximálně tří let a stanovila záruční prémii ve výši 1 % ročně;
 - třetí opatření se týkalo navýšení základního kapitálu o 134 milionů eur navrženého v roce 2009 správní radou společnosti Larko, které bylo schváleno jejími třemi akcionáři a jehož se plně účastnil řecký stát a částečně společnost ETE (dále jen ‚opatření č. 3‘ [...]);
 - čtvrté opatření se týkalo záruky poskytnuté státem v roce 2010 na dobu neurčitou, která v plné výši kryla záruční listinu poskytnutou společností ETE ve prospěch společnosti Larko na částku přibližně 10,8 milionu eur a která stanovila záruční prémii ve výši 2 % ročně (dále jen ‚opatření č. 4‘ [...]). Dotčená záruční listina zaručuje odklad vykonatelnosti, ze strany Areios Pagos (Kasační soud, Řecko), rozsudku, kterým Efeteio Athinon (odvolací soud v Athénách, Řecko) konstatoval existenci pohledávky ve výši 10,8 milionu eur jednoho z věřitelů vůči společnosti Larko;
 - páté opatření se týkalo záručních listin, které na základě rozhodnutí řeckých soudů nahrazovaly povinnost předem zaplatit 25 % daňové pokuty (dále jen ‚opatření č. 5‘);

- šesté opatření se týkalo dvou záruk poskytnutých státem v roce 2011 za dvě půjčky ve výši 30 milionů eur a 20 milionů eur, které poskytla společnost ATE Bank; tyto záruky kryly 100 % uvedených půjček a stanovily záruční premii ve výši 1 % ročně (dále jen „opatření č. 6“ [...]).
- 6 Během předběžného posouzení Komise požádala řecké orgány o doplňující informace, které uvedené orgány poskytly v letech 2012 a 2013. Rovněž došlo k setkání služeb Komise a zástupců řeckých orgánů.
- 7 Rozhodnutím ze dne 6. března 2013 (Úř. věst. 2013, C 136, s. 27, [...]) Komise zahájila formální vyšetřovací řízení podle čl. 108 odst. 2 SFEU týkající se státní podpory SA.34572 (13/C) (ex 13/NN).
- 8 Během řízení podle čl. 108 odst. 2 SFEU Komise vyzvala řecké orgány a zúčastněné třetí strany, aby předložily vyjádření k opatřením uvedeným v bodě 5 výše. Komise obdržela vyjádření řeckých orgánů dne 30. dubna 2013; od třetích zúčastněných stran žádné vyjádření neobdržela.
- 9 Dne 27. března 2014 Komise přijala [sporné] rozhodnutí.
- 10 Ve [sporném] rozhodnutí měla Komise úvodem za to, že v době poskytnutí šesti dotčených opatření byla společnost Larko podnikem v obtížích ve smyslu [pokynů pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci].
- 11 Pokud jde o posouzení opatření uvedených v bodě 5 výše, měla Komise především za to, že opatření č. 2 až 4 a 6 představují státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, dále za to, že poskytnutím uvedených opatření byla porušena oznamovací povinnost a zákaz provádění stanovené v čl. 108 odst. 3 SFEU, a konečně za to, že uvedená opatření byla podporami neslučitelnými s vnitřním trhem a podléhala povinnosti navrácení ve smyslu čl. 14 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku [108 SFEU] (Úř. věst. 1999, L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339).
- 12 Komise měla rovněž za to, že [...] opatření [...] č. 1 a 5 [...], nepředstavovala státní podpory.
- 13 Výrok [sporného] rozhodnutí zní takto:
- ,[...]

Článek 2

Státní podpora ve výši 135 820 824,35 EUR ve formě státních záruk pro společnost [Larco] poskytnutých v letech 2008, 2010 a 2011 a účast státu na navýšení základního kapitálu společnosti v roce 2009 protiprávně poskytnutá Řeckem v rozporu s článkem 108 odst. 3 [SFEU] jsou neslučitelné s vnitřním trhem.

Článek 3

1. Řecko od příjemce zajistí navrácení neslučitelné podpory uvedené v článku 2.
 2. Částky, které mají být navráceny, se úročí ode dne, kdy byly dány k dispozici příjemci, až do okamžiku jejich skutečného navrácení.
- [...]

Článek 6

Toto rozhodnutí je určeno Řecké republice.⁴

- 14 Příloha [sporného] rozhodnutí uváděla ‚informace o výši obdržené podpory, o výši podpory, která má být vrácena, a o výši podpory již vrácené‘ a je uvedena níže:

Totožnost příjemce – opatření	Celková výše obdržené podpory	Celková částka podpory, která má být vrácena (jistina)	Celková částka, která již byla vrácena	
			Jistina	Úrok do okamžiku vrácení podpory
Lar[k]o opatření [č.] 2	30 000 000	30 000 000	0	0
Lar[k]o opatření [č.] 3	44 999 999,40	44 999 999,40	0	0
Lar[k]o opatření [č.] 4	10 820 824,95	10 820 824,95	0	0
Lar[k]o opatření [č.] 6	50 000 000	50 000 000	0	0

“

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

- 10 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 6. června 2014 podala společnost Larko žalobu znějící na zrušení sporného rozhodnutí, jakož i na vrácení, včetně úroků, všech případných částek přímo či nepřímo od ní vymožených v rámci výkonu tohoto rozhodnutí.
- 11 Na podporu své žaloby se společnost Larko dovolávala tří žalobních důvodů, z nichž první vycházel z toho, že Komise měla nesprávně za to, že opatření č. 2 až 4 a 6 představují státní podpory neslučitelné s vnitřním trhem, druhý vycházel z nedostatečného odůvodnění sporného rozhodnutí a třetí, vznesený podpůrně, vycházel z toho, že Komise nesprávně určila částku podpory, která má být navrácena, pokud jde o sporná opatření, a nařízením jejího navrácení porušila základní zásady Evropské unie.
- 12 Napadeným rozsudkem Tribunál zamítl žalobu v plném rozsahu a uložil společnosti Larko náhradu nákladů řízení.

Návrhová žádání účastnic řízení

- 13 Společnost Larko navrhuje, aby Soudní dvůr napadený rozsudek zrušil, vrátil věc Tribunálu a určil, že o nákladech řízení bude rozhodnuto později.
- 14 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr zamítl kasační opravný prostředek a uložil společnosti Larko náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

- 15 Na podporu svého kasačního opravného prostředku společnost Larko vznáší čtyři důvody kasačního opravného prostředku, z nichž první vychází z chybného uplatnění kritéria soukromého investora a nedostatečného odůvodnění napadeného rozsudku, druhý z chybného výkladu pojmu „hospodářské zvýhodnění“ a nedostatečného odůvodnění tohoto rozsudku, třetí z nesprávného právního posouzení slučitelnosti opatření č. 6 s vnitřním trhem, jakož i nedostatečného odůvodnění tohoto rozsudku a čtvrtý z nesprávného právního posouzení výše podpory, která má být navracena podle opatření č. 2, 4 a 6, a nedostatečného odůvodnění téhož rozsudku.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z chybného uplatnění kritéria soukromého investora a z nedostatečného odůvodnění napadeného rozsudku

Argumentace účastnic řízení

- 16 Zprvė společnost Larko tvrdí, že Tribunál chybně uplatnil kritérium soukromého investora, když v bodech 117 a 118 napadeného rozsudku dospěl k závěru, že nepoukázala na žádnou skutečnost předcházející opatření č. 3, která by prokazovala, že řecký stát prostřednictvím uvedeného opatření zamýšlel nabýt většinový podíl na kapitálu této společnosti s cílem zahájit její prodej, ani že by takové nabytí zvýhodnilo tento prodej. Obezřetný soukromý investor tím, že zajistí přežití svého podniku v obtížích, a tedy možnost jeho prodeje, omezí škody způsobené úpadkem tohoto podniku.
- 17 Zadruhé je podle společnosti Larko nesprávné mít za to, že zahájení privatizace této společnosti bezprostředně po opatření č. 3 nelze brát v úvahu, neboť k němu došlo až po tomto opatření. Vzhledem k tomu, že prodej uvedené společnosti nemohl předcházet uvedenému opatření, je skutečnost, že řecký stát nevyjádřil svůj úmysl tak učinit, irelevantní. Neoddělitelné ekonomické spojení mezi opatřením č. 3 a zahájením této privatizace totiž vyplývá z jejich chronologické blízkosti.
- 18 Zatřetí absence podnikatelského plánu a důkazů, že řecký stát odhadoval dlouhodobou ziskovost společnosti Larko, rovněž nestačí k odůvodnění posouzení provedeného Tribunálem, pokud jde o uplatnění kritéria soukromého investora, protože takový investor může rozumně investovat bez podnikatelského plánu s tím, že neusiluje o dlouhodobý zisk, ale o to, aby umožnil prodej podniku.
- 19 Začtvrté se společnost Larko domnívá, že Tribunál obrátil důkazní břemeno tím, že ověřoval, zda posouzení Komise nebylo zjevně nesprávné, zatímco Komisi přísluší, aby prokázala, že podmínky pro uplatnění kritéria soukromého investora nebyly zjevně splněny. Podle judikatury se totiž tento požadavek vztahuje na všechny aspekty zásady soukromého hospodářského subjektu a v žádném případě se neomezuje na kvantitativní aspekt kritéria soukromého věřitele.
- 20 V každém případě Tribunálu přísluší, aby ověřil nejen věcnou správnost uváděných důkazů, jejich věrohodnost a soudržnost, ale musí rovněž přezkoumat, zda tyto skutečnosti představují celek rozhodných údajů, jež musí být při posuzování komplexní situace zohledněny, a zda o ně lze opřít závěry, které z nich byly vyvozeny. Tribunál přitom tím, že nezohlednil hospodářský význam navýšení kapitálu, odmítl při posuzování podmínek pro uplatnění kritéria soukromého investora zohlednit podstatné skutečnosti, a proto se dopustil nesprávného právního posouzení.
- 21 Zapáté závěry uvedené v bodě 120 napadeného rozsudku, podle kterých se společnost ETE podílela na navýšení kapitálu v menší míře než stát a odepsala v plné výši účetní hodnotu své účasti na kapitálu společnosti Larko, nic nemění na tom, že se soukromý investor rozhodl investovat souběžně se státem značnou částku, aby si zachoval významný menšinový podíl ve společnosti Larko s ohledem na její privatizaci. Za těchto podmínek přitom nelze mít za to, že by společnost Larko zjevně nezískala srovnatelné úlevy od soukromého investora.

- 22 Zašesté společnost Larko tvrdí, že Tribunál neodpověděl na její podpůrný argument, podle kterého účast státu na navýšení kapitálu neměla za následek poskytnutí výhody této společnosti, přinejmenším do výše částky nezbytné pro to, aby si stát udržel stejnou míru účasti v tomto podniku.
- 23 Komise s argumentací společnosti Larko nesouhlasí.

Závěry Soudního dvora

- 24 Svým prvním argumentem společnost Larko v podstatě zpochybňuje, aniž uplatňuje zkreslení důkazů, suverénní posouzení skutkových okolností provedené Tribunálem v bodech 117 a 118 napadeného rozsudku, podle kterého společnost Larko neprokázala, že řecký stát nabyl většinový podíl na kapitálu společnosti Larko s cílem provést prodej této společnosti, ani neprokázala, že by toto nabytí zvýhodnilo tento prodej.
- 25 V souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora přitom posouzení skutkových okolností Tribunálem není, s výhradou zkreslení důkazů, jež mu byly předloženy, právní otázkou předloženou jako takovou k přezkumu ze strany Soudního dvora (rozsudek ze dne 30. září 2003, Freistaat Sachsen a další v. Komise, C-57/00 P a C-61/00 P, EU:C:2003:510, bod 102, jakož i citovaná judikatura).
- 26 Z toho vyplývá, že první argument musí být odmítnut jako nepřipustný.
- 27 Svým druhým argumentem společnost Larko tvrdí, že cíl řeckého státu usnadnit její privatizaci musí být vyvozen z kroků přijatých řeckými orgány po opatření č. 3, zejména z důvodu jejich chronologické blízkosti, a že absence podnikatelského plánu a důkazů, že řecký stát odhadoval dlouhodobou ziskovost společnosti Larko, nestačí k odůvodnění posouzení provedeného Tribunálem, pokud jde o uplatnění kritéria soukromého investora.
- 28 V tomto ohledu je třeba připomenout, že pro účely posouzení, zda by totéž opatření přijal za obvyklých podmínek na trhu soukromý hospodářský subjekt, je třeba vycházet z hlediska soukromého hospodářského subjektu nacházejícího se v co nejpodobnější situaci jako stát (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. března 2018, Komise v. FIH Holding a FIH Erhvervsbank, C-579/16 P, EU:C:2018:159, bod 55, jakož i citovaná judikatura).
- 29 Právě v této souvislosti je na Komisi, aby učinila celkové posouzení a zohlednila všechny relevantní skutečnosti daného případu, které jí umožňují určit, zda by podnik, který je příjemcem podpory, zjevně nezískal srovnatelné úlevy od takového soukromého hospodářského subjektu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. ledna 2013, Frucona Košice v. Komise, C-73/11 P, EU:C:2013:32, bod 73).
- 30 V tomto ohledu je třeba pokládat za relevantní všechny informace, které by mohly nezanedbatelným způsobem ovlivnit rozhodovací proces soukromého hospodářského subjektu, který je průměrně obezřetný a postupuje s řádnou péčí, jenž se nachází v situaci, jež se co možná nejvíce podobá situaci státu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 24. ledna 2013, Frucona Košice v. Komise, C-73/11 P, EU:C:2013:32, bod 78, a ze dne 21. března 2013, Komise v. Buczek Automotive, C-405/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:186, bod 54).
- 31 Pro účely uplatnění zásady soukromého investora jsou tudíž relevantní pouze poznatky, které byly dostupné k okamžiku, kdy bylo rozhodnutí provést dotčené opatření přijato, a vývoj, který bylo k tomuto okamžiku možné očekávat (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. června 2012, Komise v. EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, bod 105).
- 32 Skutečnosti následující po okamžiku, kdy bylo dotyčné opatření přijato, nelze tedy zohlednit pro účely uplatnění zásady soukromého hospodářského subjektu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. listopadu 2016, Komise v. Francie a Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, bod 139).

- 33 Soudní dvůr sice rozhodl, že vzhledem k tomu, že státní zásahy nabývají různé podoby a musí být posuzovány podle svých účinků, nelze vyloučit, že několik po sobě jdoucích státních zásahů musí být pro účely použití čl. 107 odst. 1 SFEU považováno za jeden jediný zásah. Tak tomu může být zejména tehdy, když po sobě jdoucí zásahy vykazují zejména z hlediska jejich časového rozvržení, jejich cíle a situace podniku v době těchto zásahů natolik úzké vazby, že je nemožné je od sebe oddělit (rozsudek ze dne 19. března 2013, Bouygues a Bouygues Télécom v. Komise a další a Komise v. Francie a další, C-399/10 P a C-401/10 P, EU:C:2013:175, body 103 a 104).
- 34 Vzhledem však k tomu, že Tribunál v projednávaném případě konstatoval právě to, že není prokázáno, že přijetím opatření č. 3 řecký stát sledoval prodej společnosti Larko, údajná chronologická blízkost následných kroků řeckých orgánů nestačí sama o sobě k prokázání nesprávného právního posouzení, jehož se měl dopustit Tribunál.
- 35 V rozsahu, v němž společnost Larko svým třetím argumentem zpochybňuje posouzení provedené Tribunálem, pokud jde o uplatnění kritéria soukromého investora, když tvrdí, že takový investor může rozumně investovat bez podnikatelského plánu s tím, že neusiluje o dlouhodobý zisk, ale o to, aby umožnil prodej dotyčného podniku, stačí uvést, že společnost Larko žádá Soudní dvůr, aby provedl nové posouzení skutkových okolností, což není s ohledem na judikaturu uvedenou v bodě 25 tohoto rozsudku v rámci jeho pravomoci.
- 36 Třetí argument je tudíž třeba odmítnout jako nepřipustný.
- 37 Svým čtvrtým argumentem společnost Larko vytýká Tribunálu, že nezohlednil meze soudního přezkumu, které má ve vztahu k posouzením Komise týkajícím se uplatnění kritéria soukromého investora.
- 38 Je pravda, jak společnost Larko právem tvrdí a jak bylo uvedeno v bodě 29 tohoto rozsudku, že je na Komisi, aby při uplatnění zásady soukromého hospodářského subjektu učinila celkové posouzení a zohlednila všechny relevantní skutečnosti daného případu, které jí umožňují určit, zda by podnik, který je příjemcem podpory, zjevně nezískal srovnatelné úlevy od takového soukromého hospodářského subjektu.
- 39 Je však rovněž ustálenou judikaturou, že takový přezkum vyžaduje provedení komplexního hospodářského posouzení a že v rámci přezkumu komplexních hospodářských posouzení ze strany Komise v oblasti státních podpor, který provádějí unijní soudy, nepřísluší unijnímu soudu nahradit hospodářské posouzení Komise vlastním posouzením (rozsudek ze dne 20. září 2017, Komise v. Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, body 62 a 63).
- 40 V důsledku toho se Tribunál v napadeném rozsudku nedopustil nesprávného právního posouzení tím, že omezil svůj přezkum posouzení Komise týkajících se uplatnění kritéria soukromého investora na přezkum zjevně nesprávného posouzení.
- 41 V rozsahu, v němž společnost Larko právem uvádí, že Tribunálu nicméně příslušelo, aby ověřil nejen věcnou správnost uváděných důkazů, jejich věrohodnost a soudržnost, ale rovněž přezkoumal, zda tyto skutečnosti představují soubor rozhodných údajů, jež musí být při posuzování komplexní situace zohledněny, a zda o ně lze opřít závěry, které z nich byly vyvozeny (rozsudek ze dne 20. září 2017, Komise v. Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, bod 64), se tato společnost omezuje na tvrzení, že Tribunál nezohlednil hospodářský význam provedeného navýšení kapitálu, a tak nepřipustným způsobem zpochybňuje suverénní posouzení skutkových okolností Tribunálem.
- 42 Totéž platí o pátém argumentu společnosti Larko, kterým tato společnost zpochybňuje posouzení skutkových okolností provedená Tribunálem v bodě 120 napadeného rozsudku, jež se týkají hospodářského významu účasti společnosti ETE na navýšení kapitálu.

- 43 Konečně, co se týče šestého argumentu společnosti Larko, stačí připomenout, že podle ustálené judikatury povinnost uvést odůvodnění neukládá Tribunálu poskytnout vysvětlení, ve kterém by se vyčerpávajícím způsobem postupně zabýval každou z úvah uvedených účastníky sporu, a že odůvodnění tedy může být implicitní za podmínky, že umožní zúčastněným osobám seznámit se s důvody, pro které Tribunál nepřijal jejich argumenty, a Soudnímu dvoru disponovat poznatky dostatečnými k tomu, aby mohl vykonat svůj přezkum (rozsudek ze dne 9. března 2017, *Ellinikos Chrysos v. Komise*, C-100/16 P, EU:C:2017:194, bod 32).
- 44 Jak totiž správně uvádí Komise, body 112 až 120 napadeného rozsudku umožňují Soudnímu dvoru vykonat jeho přezkum a společnosti Larko seznámit se s důvody, pro které Tribunál implicitně odmítl její podpůrný argument, podle kterého účast státu na opatření č. 3 nepředstavovala pro společnost Larko žádnou výhodu až do výše částky nezbytné pro to, aby si stát udržel stejnou míru účasti v tomto podniku.
- 45 S ohledem na předcházející úvahy je třeba první důvod kasačního opravného prostředku zčásti odmítnout jako nepřijatelný a zčásti zamítnout jako neopodstatněný.

K druhému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného výkladu pojmu „hospodářské zvýhodnění“ a nedostatečného odůvodnění napadeného rozsudku

- 46 Druhý důvod kasačního opravného prostředku má dvě části, první se týká opatření č. 2 a druhá opatření č. 4.

K první části druhého důvodu kasačního opravného prostředku, která se týká opatření č. 2

– Argumentace účastnic řízení

- 47 Společnost Larko tvrdí, že se Tribunál dopustil dvou nesprávných právních posouzení, když měl za to, že opatření č. 2 zahrnuje výhodu v její prospěch.
- 48 Podle názoru uvedené společnosti Tribunál nesprávně kvalifikoval společnost Larko jako podnik v obtížích, jelikož skutečnosti, na nichž je založeno toto posouzení, následovaly až po poskytnutí tohoto opatření. Uvedené finanční výsledky totiž v první řadě zasahují až do roku 2012, a zejména do záporných výsledků za rok 2009. Dále finanční výsledky za rok 2008 také následovaly až po poskytnutí téhož opatření a nebyly řeckému státu známy při jeho poskytnutí, neboť účetní období ještě nebylo ukončeno. Konečně i za předpokladu, že by údaje za rok 2008 nebyly budoucími údaji, byly v tomto stadiu krátkodobými údaji.
- 49 Společnost Larko se proto domnívá, že Tribunál nevycházel z kontextu daného období, jak vyžaduje judikatura Soudního dvora. Mimoto z bodů 9 až 11 pokynů pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci vyplývá, že analýza majetkové situace podniku musí být založena na údajích za dostatečně dlouhou dobu, a nikoli na momentálním obrazu.
- 50 Kromě toho Tribunál podle společnosti Larko nesprávně vyložil kritérium odměňování, pokud jde o opatření č. 2. V tomto ohledu společnost Larko uvádí, že samotný Tribunál v bodě 95 napadeného rozsudku konstatoval, že Komise neprokázala žádný z prvků kritéria vyplývajícího z bodu 3.2 písm. d) sdělení o zárukách. Takovým sdělením, které nestanoví žádnou výjimku pro případy, kdy je podle Komise „zjevné“, že podmínky pro použití tohoto ustanovení nebyly splněny, se přitom tento orgán sám omezil a vytvořil legitimní očekávání rovného zacházení.

- 51 V důsledku toho, když Tribunál přesto rozhodl, že sporné rozhodnutí není stíženo zjevně nesprávným posouzením, a to z důvodu obtížné hospodářské situace společnosti Larko a skutečnosti, že během správního řízení nebyl předložen žádný důkaz o tom, že premie za záruku uvedená v opatření č. 2 byla přiměřená, nahradil systém kritérií stanovený v bodě 3.2 písm. d) sdělení o zárukách a současně zatížil společnost Larko a řecký stát důkazným břemenem v souvislosti s prokázáním přiměřené výše této premie, čímž Komisi zbavil povinnosti stanovit tuto výši, jež jí přísluší.
- 52 Komise má za to, že Tribunál na základě skutečností, které nastaly do 22. prosince 2008, shledal, že společnost Larko je podnikem v obtížích, jelikož v průběhu roku 2008 společnost Larko vykazovala záporné vlastní zdroje, snížení svého obratu téměř o polovinu ve srovnání s předchozím rokem a značné ztráty. Skutečnost, že tyto údaje byly úředně potvrzeny později prostřednictvím účetních závěrek společnosti Larko, nemůže toto zjištění vyvrátit. Navíc podle ustálené judikatury Tribunálu platí, že skutečnosti, ke kterým došlo v průběhu daného období, mohou být rovněž prokázány pozdějšími dokumenty založenými na těchto předchozích skutečnostech. V každém případě by soukromý investor, který by se ocitl dne 22. prosince 2008 na místě řeckého státu, dbal na to, aby se seznámil se stávající hospodářskou situací společnosti Larko, než by jí poskytl takovou záruku, jakou je záruka vyplývající z opatření č. 2.

– *Závěry Soudního dvora*

- 53 Jak společnost Larko správně uvádí v rámci argumentace shrnuté v bodech 48 a 49 tohoto rozsudku, Tribunál založil svou analýzu nejprve v bodech 78 až 82 napadeného rozsudku na skutečnostech následujících po přijetí opatření č. 2, konkrétně na finančních výsledcích společnosti Larko za rok 2008, za účelem prokázání skutečností před přijetím tohoto opatření, konkrétně toho, že společnost Larko byla podnikem v obtížích ve smyslu bodů 9 až 11 pokynů pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci, když jí bylo poskytnuto opatření č. 2.
- 54 V druhé řadě Tribunál v bodech 83 a 84 uvedeného rozsudku ověřil, zda řecké orgány věděly o těchto obtížích v době přijetí opatření č. 2, a v bodě 85 téhož rozsudku došel k závěru, že žádná ze skutečností „s určitostí“ neprokazuje, že tyto orgány o tom v té době věděly.
- 55 V třetí řadě uplatňoval Tribunál od bodu 85 napadeného rozsudku domněnku, podle které řecký stát měl vědět o obtížné situaci společnosti Larko v době přijetí opatření č. 2.
- 56 V tomto kontextu nejprve odkazoval v bodě 86 uvedeného rozsudku na body 82 až 84 rozsudku ze dne 5. června 2012, Komise v. EDF (C-124/10 P, EU:C:2012:318), z nichž vyplývá zejména to, že pokud se členský stát během správního řízení dovolává kritéria soukromého investora, má v případě pochybností povinnost jednoznačně a na základě objektivních a ověřitelných skutečností prokázat, že prováděné opatření vydal v postavení akcionáře.
- 57 Dále v bodě 87 napadeného rozsudku Tribunál uvedl, jak Komise konstatovala v rozhodnutí ze dne 6. března 2013 o zahájení formálního vyšetřovacího řízení, že z finančních výsledků společnosti Larko za rok 2008 a z písemností této společnosti vyplývá, že od roku 2008 byla podnikem v obtížích.
- 58 Konečně v bodě 88 téhož rozsudku Tribunál zejména konstatoval, že řecké orgány během správního řízení neprokázaly, že by se informovaly o hospodářské a finanční situaci společnosti Larko v době poskytnutí opatření č. 2 ani že nemohly o této situaci vědět.
- 59 Na tomto základě Tribunál v bodech 89 a 90 napadeného rozsudku konstatoval, že obezřetný akcionář by se přinejmenším informoval o současné hospodářské a finanční situaci podniku před tím, než by mu poskytl záruku, jako je opatření č. 2 a že se Komise nedopustila zjevně nesprávného posouzení, když kvalifikovala společnost Larko jako podnik v obtížích v okamžiku poskytnutí tohoto opatření.

- 60 Vzhledem k tomu, že Tribunál v podstatě dospěl k závěru, že neexistují žádné důkazy, které by odkazovaly na situaci předcházející poskytnutí opatření č. 2 nebo situaci v době poskytnutí tohoto opatření, jež by prokazovaly, že řecké orgány věděly při poskytnutí tohoto opatření o obtížích společnosti Larko, domníval se proto, že soukromý hospodářský subjekt nacházející se v situaci řeckých orgánů měl v této době o těchto obtížích vědět.
- 61 Tímto odůvodněním se přitom Tribunál dopustil nesprávných právních posouzení, jak právem tvrdí společnost Larko.
- 62 V rozsahu, v němž společnost Larko vytýká Tribunálu, že nevycházel z kontextu přijetí opatření č. 2 a že uplatnil domněnku, že řecký stát při přijímání tohoto opatření měl vědět o obtížné situaci tohoto podniku, je třeba nejprve připomenout, že přezkum použitelnosti zásady soukromého hospodářského subjektu musí být odlišen od posouzení použití této zásady (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 24. října 2013, Land Burgenland a další v. Komise, C-214/12 P, C-215/12 P a C-223/12 P, EU:C:2013:682, bod 51, jakož i ze dne 6. března 2018, Komise v. FIH Holding a FIH Erhvervsbank, C-579/16 P, EU:C:2018:159, body 65 a 72).
- 63 Existují-li totiž pochybnosti o použitelnosti této zásady, zejména kvůli tomu, že dotýčný členský stát v době přijetí dotčeného opatření využil svých výsad veřejné moci, má členský stát povinnost jednoznačně a na základě objektivních a ověřitelných skutečností prokázat, že prováděné opatření vydal v postavení soukromého hospodářského subjektu (rozsudky ze dne 5. června 2012, Komise v. EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, bod 82, jakož i ze dne 24. října 2013, Land Burgenland a další v. Komise, C-214/12 P, C-215/12 P a C-223/12 P, EU:C:2013:682, bod 57).
- 64 Naproti tomu, pokud se použije zásada soukromého hospodářského subjektu, patří ke skutečnostem, které je Komise povinna zohlednit při prokazování existence státní podpory, a nepředstavuje tedy výjimku, jež by se uplatnila pouze na žádost členského státu, pokud bylo konstatováno, že jsou naplněny znaky pojmu státní podpory uvedené v čl. 107 odst. 1 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. března 2018, Komise v. FIH Holding a FIH Erhvervsbank, C-579/16 P, EU:C:2018:159, bod 46, jakož i citovaná judikatura).
- 65 Je tedy na Komisi, aby prokázala, zda jsou, nebo nejsou splněny podmínky pro uplatnění zásady soukromého hospodářského subjektu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. března 2013, Komise v. Buczek Automotive, C-405/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:186, bod 34).
- 66 V tomto ohledu již bylo v bodech 29 a 31 tohoto rozsudku připomenuto, že je tedy na Komisi, aby učinila celkové posouzení a zohlednila všechny relevantní skutečnosti daného případu, které jí umožňují určit, zda by podnik, který je příjemcem podpory, zjevně nezískal srovnatelné úlevy od takového soukromého hospodářského subjektu, a že v tomto kontextu jsou relevantní pouze poznatky, které byly dostupné k okamžiku, kdy bylo rozhodnutí provést dotčené opatření přijato, a vývoj, který bylo k tomuto okamžiku možné očekávat.
- 67 Komise je přitom v zájmu řádného uplatňování základních pravidel Smlouvy o FEU týkajících se státních podpor povinna provést pečlivý a nestranný přezkum dotýčných opatření, aby měla při přijímání konečného rozhodnutí k tomuto účelu úplné a spolehlivé poznatky (rozsudek ze dne 2. září 2010, Komise v. Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, bod 90)
- 68 Ukáže-li se tedy, že kritérium soukromého věřitele může být použitelné, je povinností Komise, aby dotýčný členský stát požádala o všechny relevantní informace, které jí umožní ověřit, zda jsou podmínky použití tohoto kritéria naplněny (rozsudek ze dne 20. září 2017, Komise v. Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, bod 24).

- 69 I když se jedná o případ členského státu, který neplní svou povinnost spolupracovat tím, že neposkytl Komisi informace, jež mu nařídila sdělit, musí tento orgán zakládat svá rozhodnutí na poznacích majících určitou spolehlivost a soudržnost, které jsou dostačujícím základem pro závěr, že podnik získal výhodu, jež zakládá státní podporu, a které tudíž mohou podpořit závěry, ke kterým tento orgán dochází (rozsudek ze dne 17. září 2009, Komise v. MTU Friedrichshafen, C-520/07 P, EU:C:2009:557, body 54 až 56).
- 70 Vzhledem totiž k tomu, že navrácení podpory od jejího příjemce má za cíl odstranit narušení hospodářské soutěže zapříčiněné zjištěným soutěžním zvýhodněním, a obnovit tak stav před vyplacením této podpory, nemůže se Komise domnívat, že podnik získal výhodu, jež zakládá státní podporu, tím, že se opře pouze o záporný předpoklad, založený na neexistenci informací umožňujících dojít k opačnému závěru, nejsou-li jiné poznatky, které mohou pozitivně prokázat existenci takové výhody (rozsudek ze dne 17. září 2009, Komise v. MTU Friedrichshafen, C-520/07 P, EU:C:2009:557, body 57 a 58).
- 71 Tribunál přitom tím, že se domníval, když v podstatě dospěl k závěru, že neexistují žádné důkazy, které by odkazovaly na situaci předcházející poskytnutí opatření č. 2 nebo situaci v době poskytnutí tohoto opatření, jež by prokazovaly, že řecké orgány věděly při poskytnutí tohoto opatření o obtížích společnosti Larko, že soukromý hospodářský subjekt nacházející se v situaci řeckých orgánů měl v této době o těchto obtížích vědět, nezohlednil judikaturu uvedenou v předchozím bodě a nevycházel z kontextu přijetí uvedeného opatření, jak tvrdí společnost Larko.
- 72 V důsledku toho není třeba zkoumat argumentaci společnosti Larko shrnutou v bodech 50 a 51 tohoto rozsudku a je třeba vyhovět první části druhého důvodu kasačního opravného prostředku.

K druhé části druhého důvodu kasačního opravného prostředku, která se týká opatření č. 4

– Argumentace účastnic řízení

- 73 Společnost Larko tvrdí, že napadený rozsudek nebyl s ohledem na opatření č. 4 ve čtyřech případech dostatečně odůvodněn. Tribunál neodpověděl v bodě 127 napadeného rozsudku na argument, podle kterého poskytnutí záruky jedním z hlavních akcionářů za účelem splnění podmínky stanovené soudem v rámci předběžného rozhodnutí je běžnou praxí, v bodě 128 uvedeného rozsudku na argument, podle kterého pokud by opatření č. 4 nebylo poskytnuto, společnost Larko by utrpěla nenapravitelnou škodu způsobenou zabavením jejích aktiv, což by ohrozilo její privatizaci, v bodě 130 rozsudku na argument, podle kterého záruční krytí, doba trvání a prémie stanovené opatřením č. 4 byly v souladu s podmínkami převládajícími na trhu, a v bodě 131 téhož rozsudku na argument, podle něhož toto opatření splňovalo kritérium soukromého investora z důvodu zvláštního postavení společnosti ETE.
- 74 Komise s argumentací společnosti Larko nesouhlasí.

– Závěry Soudního dvora

- 75 S ohledem na judikaturu připomenutou v bodě 43 tohoto rozsudku je třeba konstatovat, že body 125 až 132 napadeného rozsudku umožňují společnosti Larko se seznámit s důvody, které vedly k výslovnému a implicitnímu odmítnutí argumentů shrnutých v bodě 73 tohoto rozsudku, a Soudnímu dvoru disponovat poznatky dostatečnými k tomu, aby mohl v tomto ohledu vykonat svůj soudní přezkum.

- 76 V rozsahu, v němž se společnost Larko svou argumentací rovněž snaží zpochybnit posouzení Tribunálu, podle kterého záruční prémie ve výši 2 % neodrážela riziko nesplnění povinností společnosti Larko, tento podnik nepřijatelným způsobem zpochybňuje suverénní posouzení skutkových okolností Tribunálem.
- 77 Tudíž na rozdíl od toho, co tvrdí společnost Larko, není napadený rozsudek stížen nedostatečným odůvodněním ani údajným nesprávným právním posouzením, které tato společnost uplatňuje.
- 78 Z toho vyplývá, že druhá část druhého důvodu kasačního opravného prostředku musí být zamítnuta jako neopodstatněná.

Ke třetímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení při posuzování slučitelnosti opatření č. 6 s vnitřním trhem a nedostatečného odůvodnění napadeného rozsudku

- 79 Třetí důvod kasačního opravného prostředku se skládá ze dvou částí, z nichž první vychází z porušení dočasného rámce pro rok 2011 a nedostatečného odůvodnění napadeného rozsudku, zatímco druhá z porušení pokynů pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci, jakož i nedostatečného odůvodnění uvedeného rozsudku.

K první části třetího důvodu kasačního opravného prostředku, která vychází z porušení dočasného rámce z roku 2011 a nedostatečného odůvodnění napadeného rozsudku

– Argumentace účastnic řízení

- 80 Společnost Larko uvádí, že v bodech 170 a 171 napadeného rozsudku Tribunál konstatoval, že opatření č. 6 není v souladu s dočasným rámcem pro rok 2011, protože záruční prémie stanovená tímto opatřením nebyla dostatečná, výše půjček, na které se vztahuje tato záruka, přesáhla výši mzdových nákladů společnosti Larko za rok 2010, uvedená záruka pokrývala 100 % těchto půjček, podniky v obtížích jsou při poskytování záruky stanovené dočasným rámcem pro rok 2011 vyloučeny z oblasti působnosti tohoto rámce a řecké orgány neprokázaly, že opatření č. 6 bylo nezbytné, vhodné a přiměřené k tomu, aby napravilo vážné porušení hospodářství dotyčného členského státu.
- 81 Vzhledem k tomu, že sporné rozhodnutí nezmiňovalo prémie uvedené v příloze dočasného rámce pro rok 2011 a Tribunál nevysvětlil, jak Komise přesto splnila svou povinnost posoudit takovou prémii, je napadený rozsudek podle společnosti Larko stížen nedostatečným odůvodněním. Navíc vzhledem k tomu, že celková výše zaručených půjček v roce 2011 nepřesáhla částku mzdových nákladů společnosti Larko v roce 2010, Tribunál porušil svou povinnost řádně přezkoumat sporné rozhodnutí. Kromě toho, jelikož měl Tribunál za to, že datum poskytnutí podpory, a nikoli datum 1. července 2008, je rozhodující pro určení, zda je podnik v obtížích, porušil bod 2.3 druhý pododstavec písm. i) dočasného rámce pro rok 2011.
- 82 Konečně je napadený rozsudek stížen nedostatečným odůvodněním, jelikož se Tribunál omezil na to, že poukázal na absenci relevantních důkazů poskytnutých řeckými orgány, jež se týkaly otázky, zda je opatření č. 6 nezbytné k tomu, aby napravilo vážné narušení hospodářství dotyčného členského státu.
- 83 Komise s argumentací společnosti Larko nesouhlasí.

– Závěry Soudního dvora

- 84 Jak právem tvrdí Komise, podmínky stanovené v bodě 2.3 dočasného rámce pro rok 2011 jsou kumulativní a společnost Larko nezpochybňuje, že opatření č. 6 krylo 100 % dotčených půjček. Vzhledem k tomu, že společnost Larko nezpochybňuje závěr Tribunálu, podle kterého podmínka stanovená v druhém pododstavci písm. f) tohoto ustanovení není splněna, je její argumentace ve věci samé tudíž neúčinná.
- 85 Pokud jde o údajné nedostatečné odůvodnění napadeného rozsudku, je třeba uvést, že s ohledem na judikaturu připomenutou v bodě 43 tohoto rozsudku umožňují body 168 až 171 napadeného rozsudku společnosti Larko seznámit se s důvody, které vedly k výslovnému a implicitnímu odmítnutí argumentů shrnutých v bodech 81 a 82 tohoto rozsudku, a Soudnímu dvoru disponovat poznatky dostatečnými k tomu, aby mohl v tomto ohledu vykonat svůj soudní přezkum.
- 86 Z toho vyplývá, že první část třetího důvodu kasačního opravného prostředku musí být zamítnuta jako neopodstatněná.

K druhé části třetího důvodu kasačního opravného prostředku, která vychází z porušení pokynů pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci, jakož i z nedostatečného odůvodnění napadeného rozsudku

– Argumentace účastnic řízení

- 87 Společnost Larko tvrdí, že Tribunál tím, že nezohlednil její argumenty, podle nichž opatření č. 6 bylo oznámeno Komisi, která spolupracovala s řeckými orgány při přípravě plánu restrukturalizace této společnosti, nesprávně vyložil pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci, nezohlednil povinnosti, které Komisi vyplývají ze zásady loajální spolupráce, a připravil napadený rozsudek o jakékoli odůvodnění.
- 88 Komise s argumentací společnosti Larko nesouhlasí.

– Závěry Soudního dvora

- 89 Jak právem uvádí Komise, společnost Larko nepřipustným způsobem zpochybňuje skutková zjištění Tribunálu, podle nichž se řecké orgány během správního řízení neopíraly o pokyny pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci, neoznámily plán restrukturalizace nebo likvidace ve lhůtě šesti měsíců a neprokázaly, že opatření č. 6 bylo omezeno na nezbytné minimum.
- 90 Pokud jde o údajné nedostatečné odůvodnění napadeného rozsudku, je třeba konstatovat, že s ohledem na judikaturu připomenutou v bodě 43 tohoto rozsudku umožňují body 172 až 174 napadeného rozsudku společnosti Larko seznámit se s důvody, které vedly k výslovnému a implicitnímu odmítnutí argumentů shrnutých v bodě 87 tohoto rozsudku, a Soudnímu dvoru disponovat poznatky dostatečnými k tomu, aby mohl vykonat v tomto ohledu svůj soudní přezkum.
- 91 Z toho vyplývá, že druhou část třetího důvodu kasačního opravného prostředku, a tedy i třetí důvod kasačního opravného prostředku jako celek, je třeba zčásti odmítnout jako nepřipustné a zčásti zamítnout jako neopodstatněné.

Ke čtvrtému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení při posuzování částky podpory, která má být navrácena z titulu opatření č. 2, 4 a 6, a z nedostatečného odůvodnění napadeného rozsudku

Argumentace účastnic řízení

- 92 Společnost Larko tvrdí, že Tribunál tím, že v bodech 180 až 194 napadeného rozsudku došel k závěru, že částka podpory určená ve sporném rozhodnutí, která má být navrácena z titulu opatření č. 2, 4 a 6, byla v souladu s čl. 14 odst. 1 nařízení č. 659/1999 a bodem 4.1 třetím pododstavcem písm. a) sdělení o zárukách, dopustil se nesprávných právních posouzení a uvedený nedostatečně odůvodnil.
- 93 Zprvce v bodě 193 napadeného rozsudku samotný Tribunál podle společnosti Larko poskytl odůvodnění, čímž doplnil odůvodnění, které ve sporném rozhodnutí chybělo, a uložil společnosti Larko důkazní břemeno týkající se výjimečných okolností uvedených v bodě 4.1 třetím pododstavci písm. a) sdělení o zárukách.
- 94 Zadruhé, i když v době přijetí sporného rozhodnutí bylo jasné, že žádná z dotčených záruk nebyla použita, Tribunál souhlasil s přístupem Komise, která se bez toho, aby se obrátila na řecké orgány, omezila na konstatování, že nemá informace o tom, že tyto záruky byly použity. Nepřihlédl tedy k povinnostem týkajícím se pečlivého a nestranného přezkumu, které má Komise.
- 95 Ze smlouvy o půjčce z roku 2008, kterou má Komise k dispozici, totiž především vyplývá, že ke splacení půjček stanovených v této smlouvě mělo dojít do 31. března 2012, tedy dlouhou dobu před přijetím sporného rozhodnutí dne 27. března 2014. Komise tedy měla k dispozici všechny informace, které jí umožňovaly závěr, že tyto půjčky již musely být splaceny. Dále ke splacení půjčky poskytnuté v průběhu roku 2010 mělo dojít 45 dní po přijetí sporného rozhodnutí. Konečně k tomuto datu mohla Komise konstatovat, že půjčka, na kterou se vztahovalo opatření č. 6, již byla částečně splacena.
- 96 Zatřetí povinnost splácet jak věřiteli, tak státu, jenž je ručitelem za celou poskytnutou půjčku, by vedla k paradoxnímu výsledku, kdy by se společnost, která splácí svou půjčku, ocitla v obtížnější situaci než společnost, která použila státní záruku. Tribunál tím, že neodpověděl v napadeném rozsudku na argumenty uvedené v tomto ohledu, uvedený rozsudek nedostatečně odůvodnil.
- 97 Začtvrté společnost Larko uvádí, že v době přijetí sporného rozhodnutí neexistoval v judikatuře ani v praxi Komise žádný precedens, který by stanovil navrácení z titulu záruky plné hodnoty zaručené půjčky, pokud nebyla uplatněna záruka. Případy, kterých se dovolává Komise, se totiž týkají jiných skutkových okolností, kdy byly uplatněny záruky. Naproti tomu v podobném případě, kdy byly půjčky spláceny později, Komise tuto skutečnost zohlednila a neuložila navrácení částky půjček, ale použila zvýšenou referenční sazbu. V projednávaném případě přitom měla postupovat stejně.
- 98 Zapáté důsledky plynoucí z povinnosti navrátit částku dotčených půjček jsou v rozporu s ustálenou judikaturou, podle níž je cílem rozhodnutí Komise nařizujících navrácení státních podpor obnovit předchozí situaci a nemůže představovat sankci, která jde nad rámec skutečně získané výhody.
- 99 Zašesté povaha protiprávní sankce, kterou představuje sporné rozhodnutí, vyplývá z nesprávného použití bodu 4.1 třetího pododstavce písm. a) sdělení o zárukách, který takový přístup umožňuje, pouze pokud existují výjimečné okolnosti. Takové posouzení přitom musí být přesně odůvodněno a nemůže být založeno na „pochybnostech“ Komise týkajících se schopnosti společnosti Larko získat půjčku, jako jsou schopnosti uvedené v bodech 77 a 104 odůvodnění sporného rozhodnutí, ani na absenci důkazů, že záruka byla použita, jak je uvedeno v bodech 78, 95 a 105 odůvodnění tohoto rozhodnutí.

- 100 Tribunál se tedy tím, že měl za to, že sporné rozhodnutí bylo v tomto ohledu dostatečně odůvodněno, zaprvé dopustil nesprávného právního posouzení, pokud jde o úroveň požadovaných důkazů. Zadruhé se dopustil takového nesprávného posouzení, pokud jde o závěr, že existují výjimečné okolnosti. Zatřetí Tribunál způsobil, že napadený rozsudek obsahoval rozpory, a proto nebyl dostatečně odůvodněn.
- 101 Komise s argumentací společnosti Larko nesouhlasí. Tento orgán se konkrétně domnívá, že společnost Larko nezpochybňuje právní kritérium použité Tribunálem, ale nepřípustným způsobem zpochybňuje skutková zjištění, na něž Tribunál použil toto kritérium. Tribunál totiž konstatoval existenci výjimečných okolností, neboť v době, kdy byla poskytnuta opatření č. 2, 4 a 6, se společnost Larko nacházela v „mimořádně delikátní situaci“, což vedlo k tomu, že „společnost Larko nemohla splatit v plné výši úvěr z vlastních zdrojů“.

Závěry Soudního dvora

- 102 Úvodem je třeba připomenout, že výklad rozhodnutí o státní podpoře přijatého Komisí při výkonu jejích pravomocí je právním posouzením a že důvody kasačního opravného prostředku směřující proti takovému výkladu provedenému Tribunálem jsou tedy v rámci kasačního opravného prostředku přípustné (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2015, Komise v. Andersen, C-303/13 P, EU:C:2015:647, bod 74).
- 103 V rozsahu, v němž se argumenty Komise směřující ke zpochybnění přípustnosti argumentace společnosti Larko měly týkat argumentu vztahujícího se k výkladu sporného rozhodnutí, musí být tedy odmítnuty.
- 104 Zaprvé, pokud společnost Larko vytýká Tribunálu, že překročil meze svého přezkumu, je třeba připomenout, že v rámci přezkumu legality podle článku 263 SFEU mají Soudní dvůr a Tribunál pravomoc rozhodovat o žalobách podaných pro nedostatek pravomoci, pro porušení podstatných formálních náležitostí, pro porušení Smlouvy o FEU nebo jakéhokoli právního předpisu týkajícího se jejího provádění, anebo pro zneužití pravomoci. Článek 264 SFEU stanoví, že je-li žaloba opodstatněná, je napadený akt prohlášen za od počátku neplatný. Soudní dvůr ani Tribunál tedy nemohou v žádném případě nahradit odůvodnění autora napadeného aktu vlastním odůvodněním (rozsudky ze dne 24. ledna 2013, Frucona Košice v. Komise, C-73/11 P, EU:C:2013:32, bod 89 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 28. února 2013, Portugalsko v. Komise, C-246/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:118, bod 85 a citovaná judikatura).
- 105 Jak však vyplývá z judikatury připomenuté v bodě 102 tohoto rozsudku, výklad napadeného aktu spadá pod tento přezkum.
- 106 V projednávané věci přitom z bodů 184 až 194 napadeného rozsudku jasně vyplývá, že se Tribunál omezil na takový výklad a v žádném případě nijak nenahrazoval odůvodnění.
- 107 První argument společnosti Larko tudíž musí být odmítnut jako neopodstatněný.
- 108 Zadruhé na rozdíl od toho, co tvrdí společnost Larko, Tribunál v uvedených bodech napadeného rozsudku neobrátil důkazní břemeno týkající se existence výjimečných okolností uvedených v bodě 4.1 třetím pododstavci písm. a) sdělení o zárukách, ale v souladu s judikaturou připomenutou v bodech 39 a 41 tohoto rozsudku ověřil, zda posouzení provedené Komisí bylo stíženo nesprávnými právními posouzeními nebo zjevně nesprávnými posouzeními skutkového stavu.

- 109 Zatřetí, pokud společnost Larko vytýká Tribunálu, že nesprávně vyložil tento bod 4.1 třetí pododstavec písm. a) a tento pojem, je třeba poznamenat, že v bodech 189 až 191 napadeného rozsudku Tribunál uznal existenci výjimečných okolností pouze pro případ, že je vyloučeno, že dlužník mohl splácet půjčku krytou dotčenou zárukou vlastními prostředky.
- 110 Na rozdíl od toho, co tvrdí společnost Larko, lze přitom takovým předpokladem prokázat existenci výjimečných okolností ve smyslu uvedeného ustanovení a není třeba prokázat nic jiného, než jeho realnost.
- 111 V tomto ohledu Tribunál právem v bodech 186 až 188 napadeného rozsudku rozhodl, že z bodů 55, 66, 77, 94 a 104 odůvodnění sporného rozhodnutí vyplývá, že Komise použitím nevhodného výrazu „nepravděpodobné“ ve skutečnosti vyjádřila závěr, že bez opatření č. 2 a 6 by společnost Larko nemohla získat příslušné financování.
- 112 Kromě toho v bodech 181, 182, 192 a 193 napadeného rozsudku Tribunál s ohledem na judikaturu připomenutou v bodě 43 tohoto rozsudku dostatečně odůvodnil odmítnutí argumentů společnosti Larko týkajících se neexistence výjimečných okolností ve smyslu bodu 4.1 třetího pododstavce písm. a) sdělení o zárukách, jelikož úvahy uvedené v těchto bodech napadeného rozsudku totiž umožňují společnosti Larko seznámit se s důvody, které vedly k odmítnutí těchto argumentů, a Soudnímu dvoru disponovat poznatky dostatečnými k tomu, aby mohl vykonat v tomto ohledu svůj soudní přezkum.
- 113 Začtvrté, pokud jde o argumentaci shrnutou v bodech 94 až 96 tohoto rozsudku, v níž společnost Larko zpochybňuje opodstatněnost posouzení Tribunálu týkajícího se ohodnocení podpor, které mají být navraceny, stačí uvést, že tato argumentace vychází ze zohlednění událostí, ke kterým došlo po poskytnutí opatření č. 4 a 6, takže i za předpokladu, že by byla přípustná, musela by být v každém případě odmítnuta jako neúčinná, a to s ohledem na judikaturu připomenutou v bodech 28 až 32 tohoto rozsudku.
- 114 Zapáté v rozsahu, v němž se společnost Larko dovolává údajné předchozí rozhodovací praxe Komise, stačí poznamenat, že v souladu s judikaturou Soudního dvora musí být povaha určitého opatření jakožto státní podpory posouzena pouze v rámci čl. 107 odst. 1 SFEU, a nikoliv na základě údajné předchozí rozhodovací praxe Komise (rozsudek ze dne 15. listopadu 2011, Komise v. Španělsko a Španělsko v. Government of Gibraltar a Spojené království, C-106/09 P a C-107/09 P, EU:C:2011:732, bod 136).
- 115 Zašesté, co se týče údajné neexistence judikatury ukládající navrácení plné hodnoty zaručené půjčky, Komise právem poznamenává, že Soudní dvůr již posuzoval případ záruk poskytnutých státem podnikům v obtížích a rozhodl, že takové záruky musí být považovány za podporu ve výši rovnající se zaručené půjčce (rozsudky ze dne 5. října 2000, Německo v. Komise, C-288/96, EU:C:2000:537, bod 31, a ze dne 28. ledna 2003, Německo v. Komise, C-334/99, EU:C:2003:55, bod 138).
- 116 Zasedmé z toho vyplývá, že v takovém případě má navrácení podpory od příjemce ve výši rovnající zaručené půjčce přesně za cíl obnovit předchozí situaci, a nikoli uložit mu pokutu, a to na rozdíl od toho, co tvrdí společnost Larko. Jak Komise správně zdůrazňuje, splacení půjčky bance nepředstavuje navrácení částky státní podpory.
- 117 Zaosmé, pokud jde o údajné nedostatečné odůvodnění napadeného rozsudku, stačí uvést, že s ohledem na judikaturu připomenutou v bodě 43 tohoto rozsudku umožňují body 180 až 194 napadeného rozsudku společnosti Larko seznámit se s důvody, které vedly k výslovnému a implicitnímu odmítnutí jejích argumentů, a Soudnímu dvoru disponovat poznatky dostatečnými k tomu, aby mohl vykonat v tomto ohledu svůj soudní přezkum.
- 118 Z toho vyplývá, že čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnut.

119 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba napadený rozsudek zrušit v rozsahu, v němž Tribunál zamítl první část prvního žalobního důvodu, jež se týkala opatření č. 2, a kasační opravný prostředek zamítnout ve zbývajících částech.

Ke sporu v prvním stupni

120 Podle čl. 61 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie může Soudní dvůr v případě, že zruší rozhodnutí Tribunálu, sám vydat konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje.

121 V projednávaném případě nedisponuje Soudní dvůr poznatky nezbytnými k vydání konečného rozhodnutí o první části prvního žalobního důvodu v rozsahu, v němž se týká opatření č. 2, vycházející z porušení čl. 107 odst. 1 SFEU, z důvodu nesprávného uplatnění zásady soukromého hospodářského subjektu.

122 Jak je totiž patrné zejména z bodů 53 až 71 tohoto rozsudku, na jedné straně Komise ve sporném rozhodnutí opírá své zjištění, že společnost Larko byla v době poskytnutí opatření č. 2 podnikem v obtížích, o finanční výsledky společnosti Larko, přičemž je nesporné, že v té době nebyly k dispozici. Na druhou stranu se Tribunál omezil na konstatování, že žádná ze skutečností „s určitostí“ neprokazuje, že řecké orgány o takových obtížích v té době věděly.

123 S ohledem na judikaturu připomenutou v bodě 69 tohoto rozsudku přitom Tribunálu přísluší ověřit, zda správní spis obsahuje poznatky mající určitou spolehlivost a soudržnost, které jsou dostačujícím základem pro závěr, že řecké orgány věděly nebo měly vědět o údajných obtížích společnosti Larko při poskytnutí opatření č. 2, a zda tento bod nebyl během správního řízení mezi Komisí a řeckými orgány sporný.

124 Podle ustálené judikatury totiž platí že, pokud přijetí rozhodnutí Komise spadá do kontextu, který zúčastněné strany dobře znají, může být odůvodněno stručně (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. září 2000, Německo v. Komise, C-156/98, EU:C:2000:467, bod 105, a ze dne 26. června 2012, Polsko v. Komise, C-335/09 P, EU:C:2012:385, bod 152).

125 Proto je třeba vrátit věc Tribunálu.

K nákladům řízení

126 Vzhledem k tomu, že se věc vrací Tribunálu, je třeba stanovit, že o nákladech řízení bude rozhodnuto později.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) Rozsudek Tribunálu Evropské unie ze dne 1. února 2018, Larko v. Komise (T-423/14, EU:T:2018:57), se zrušuje v rozsahu, v němž Tribunál tímto rozsudkem zamítl první část prvního žalobního důvodu týkající se záruky poskytnuté v roce 2008 řeckým státem společností Larko Geniki Metalleftiki kai Metallourgiki AE a půjčky ve výši 30 milionů eur, kterou této společnosti poskytla společnost ATE Bank.**
- 2) Kasační opravný prostředek se ve zbývajících částech zamítá.**
- 3) Věc se vrací Tribunálu Evropské unie.**
- 4) O nákladech řízení bude rozhodnuto později.**

Podpisy.